

Mail: dangquyettientien@gmail.com

TRƯỜNG THCS ...

ĐỀ CHÍNH THỨC

ĐỀ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI CẤP TRƯỜNG

NĂM HỌC 2023 – 2024

MÔN THI: NGỮ VĂN 9

Thời gian làm bài: 90 phút không kể thời gian phát đề

(Đề thi gồm 02 trang)

I. ĐỌC HIỂU (8,0 điểm)

Đọc văn bản dưới đây và trả lời các câu hỏi:

NẾU NHƯ CÓ MỘT NGÀY...

Nếu như có một ngày, bạn nhận ra căn bếp của mẹ không còn sạch sẽ như trước nữa;

Nếu như có một ngày, bạn nhận ra món ăn mẹ làm quá mặn quá khó ăn;

Nếu như có một ngày, bạn nhận ra bố đang xem tivi rồi cứ thế ngủ quên mất;

Nếu như có một ngày, bạn nhận ra bố mẹ không còn thích ăn những thứ hoa quả giòn tan nữa;

Nếu như có một ngày, bạn phát hiện ra bố mẹ thích ăn cháo;

Nếu như có một ngày, bạn nhận ra phản ứng của bố mẹ đã trở nên chậm chạp;

Nếu như có một ngày, bạn nhận ra lúc ăn cơm bố mẹ thường bị ho rất nhiều...

Nếu có một ngày như vậy, tôi muốn nói với bạn rằng: Bố mẹ bạn thật sự đã già rồi, cần người chăm sóc rồi!

Mỗi người đều sẽ già đi. Cha mẹ sẽ già trước chúng ta, chúng ta cần phải chăm sóc họ, quan tâm họ. Sẽ có rất nhiều chuyện họ làm không tốt, nếu như nhà cửa có mùi, có thể chính họ cũng không nhận ra, xin bạn đừng chê họ bẩn hay chê họ hôi. Khi họ không muốn tắm rửa, mong bạn hãy bớt chút thời gian tắm rửa cho họ, vì có thể họ tự tắm sẽ không sạch; khi ăn, bạn hãy chuẩn bị cho họ một cái bát nhỏ những đồ dễ ăn thôi, bởi vì có vài thứ họ không thích ăn có thể là vì răng của họ không còn nhai được nữa.

Từ khi chúng ta sinh ra, cha mẹ đã luôn bận rộn không ngừng nghỉ, dạy chúng ta những kỹ năng sống cơ bản, truyền cho chúng ta kinh nghiệm sống, còn cho chúng ta đi học... Cho nên, nếu như có một ngày, cha mẹ thật sự không thể cử động được nữa, chúng ta cần phải nhớ rằng, nhìn cha mẹ chính là nhìn chúng ta của mai sau. Nếu như có một ngày, bạn cũng già đi như họ, bạn mong muốn được sống như thế nào?

(Theo <https://newsky.edu.vn/neu-co-1-ngay-ru-guo-you-yi-tian/>)

Câu 1. (1,0 điểm) Theo tác giả, khi nào bố mẹ thật sự đã già và cần người chăm sóc?

Câu 2. (2,0 điểm) Chỉ ra và nêu tác dụng của một biện pháp tu từ trong văn bản.

Câu 3. (5,0 điểm) Từ văn bản trên kết hợp với hiểu biết xã hội, em hãy viết đoạn văn khoảng 2/3 trang giấy thi bàn về vai trò của tình cảm gia đình với cuộc sống con người.

II. VIẾT (12,0 điểm)

Có ý kiến cho rằng: **Thơ là ý rộng, tình sâu trong lời hay, tiếng đẹp.**

Phân tích bài thơ *Áo cũ* (Lưu Quang Vũ) để làm sáng tỏ ý kiến trên.

Trang 1/2

ÁO CŨ

(Luu Quang Vũ)

*Áo cũ rồi, mỗi ngày thêm ngắn
Chỉ đứt sòn màu bạc hai vai
Thương áo cũ như là thương kí ức
Đựng trong hồn cho mắt phải cay cay.*

*Mẹ vá áo mới biết con chóng lớn
Mẹ không còn nhìn rõ chỉ để khâu kim
Áo con có đường khâu tay mẹ vá
Thương mẹ nhiều con càng yêu áo thêm.*

*Áo đã ở với con qua mùa qua tháng
Cũ rồi con vẫn quý vẫn thương
Con chẳng nỡ mỗi lần thay áo mới
Áo dài hơn thấy mẹ cũng già hơn.*

*Hãy biết thương lấy những manh áo cũ
Để càng thương lấy mẹ của ta
Hãy biết thương những gì đã cùng ta sống
Những gì trong năm tháng trôi qua...*

(1963, 9H)

* Chú thích:

- Luu Quang Vũ (1948-1988) quê gốc ở Đà Nẵng, là con trai nhà viết kịch Luu Quang Thuận. Các vở kịch, truyện ngắn, thơ của Luu Quang Vũ giàu tính hiện thực và nhân văn cũng như in đậm dấu ấn của từng giai đoạn trong cuộc sống của ông. Một số tác phẩm kịch nổi tiếng của ông: *Hồn Trương Ba da hàng thịt, Lời thề thứ 9, Bệnh sĩ, Khoảnh khắc và vô tận, Ông không phải bố tôi, Tôi và chúng ta, Tin ở hoa hồng, Nàng Sita*, v.v. Thơ Luu Quang Vũ không chỉ bay bổng, tài hoa mà còn giàu cảm xúc, trần trụi, khát khao. Rất nhiều bài thơ của ông được bạn đọc yêu thích như: *Và anh tồn tại, Tiếng Việt, Vườn trong phố, Bầy ong trong đêm sâu....* Ông còn là tác giả của nhiều truyện ngắn mang đậm phong cách riêng.

- Bài thơ *Áo cũ* được Luu Quang Vũ viết khi vẫn còn là cậu học trò lớp 9. Thông qua bài thơ, tác giả thể hiện tình cảm yêu thương, trân quý dành cho người mẹ của mình, xót xa khi mẹ ngày càng già đi; đồng thời thể hiện tình cảm trân trọng, nâng niu, cất giữ những kí ức, kỉ niệm trong quá khứ.

Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Phần	Câu	Yêu cầu cần đạt	Điểm
ĐỌC HIỂU	1	- HS ghi lại chính xác các chi tiết: + căn bếp của mẹ không còn sạch sẽ như trước nữa; + món ăn mẹ làm quá mặn quá khó ăn; + bố đang xem tivi rồi cứ thế ngủ quên mất; + bố mẹ không còn thích ăn những thứ hoa quả giòn tan nữa; + bố mẹ thích ăn cháo; + phản ứng của bố mẹ đã trở nên chậm chạp; + lúc ăn cơm bố mẹ thường bị ho rất nhiều...	1
	2	- HS lựa chọn 1 biện pháp tu từ và phân tích được tác dụng - Ví dụ: - Điệp ngữ “Nếu như có một ngày” - Tác dụng + Nhấn mạnh một giả định của tác giả về một thời điểm nào đó trong đời sống bố mẹ có những biểu hiện của tuổi già + Tạo nhịp điệu cho câu văn, gây ấn tượng với người đọc + Thể hiện tình cảm yêu kính xen lẫn xót xa của tác giả...	2
		* Yêu cầu về hình thức: - Đảm bảo đúng hình thức, bố cục một đoạn văn. - Đảm bảo liên kết	1
		* Yêu cầu về nội dung: 1. Giải thích khái niệm: “<i>Gia đình</i>” là nơi sinh thành và nuôi dưỡng của mỗi con người, nơi có những người thân yêu nhất như ông bà, bố mẹ, anh chị em. 2. Đánh giá, bàn luận : Tình cảm gia đình có vai trò đặc biệt quan trọng với cuộc đời của mỗi con người - Tình cảm gia đình là tình cảm đầu tiên, tự nhiên và cũng là tình cảm thiêng liêng nhất trong cuộc đời mỗi con người. - Mỗi con người sinh ra, lớn lên, trưởng thành đều có sự giáo dục từ truyền thống gia đình.	4

- Trong chiếc nôi gia đình, con người được sống trong tình mẫu tử, tình phụ tử, tình anh chị em ruột thịt, từ khi lớn lên đến lúc trưởng thành con người nhận được sự đùm bọc, che chở, yêu thương từ gia đình.

– Trong chiếc nôi gia đình, con người được dạy dỗ, giáo dục nên người .

– Hơn nữa trong cuộc sống mỗi con người không tránh khỏi những tai ương bất trắc, khi đó gia đình chính là bến đỗ bình an vô điều kiện, là chốn nương náu cuối cùng giúp con người vượt qua giông bão cuộc đời.

- Gia đình là cội nguồn sinh dưỡng của mỗi con người, lời dẫn dắt, lời dạy dỗ từ gia đình sẽ theo con người suốt hành trình dài và rộng để không bạc lòng, không vấp ngã.

– Gia đình là tế bào của xã hội, có xây dựng gia đình hạnh phúc, mới có thể tạo nên một xã hội tốt đẹp.

*** Dẫn chứng:** - Nhân vật Nhĩ trong tác phẩm **“Bến quê”** của nhà văn Nguyễn Minh Châu quá nửa đời người phiêu dạt, đến khi nằm trên giường bệnh mới nhận ra điều giản dị và thiêng liêng nhất là gia đình và người vợ tần tảo với những đứa con ngoan chính là bến đỗ bình an nhất, là điểm tựa cho anh những ngày cuối cùng của cuộc đời. – Với bản thân, chúng ta được sống trong một mái ấm gia đình hạnh phúc, được sự yêu thương, chăm sóc, quan tâm từ bố mẹ, ông bà, anh chị em, đó là niềm hạnh phúc lớn lao không gì sánh bằng.

3. Bàn luận mở rộng:

- Tình cảm gia đình thật thiêng liêng và đáng trân trọng. Tuy nhiên, thực tế vẫn còn không ít trẻ em có hoàn cảnh sống thiệt thòi, lang thang, cơ nhỡ không được hưởng hạnh phúc trong một mái ấm gia đình. - Lại có những người con được gia đình yêu thương, che chở nhưng lại sống bạc bẽo, vô cảm. – Mặt khác có không ít gia đình vẫn còn tồn tại hành vi bạo lực gia đình, thói gia trưởng...- Có không ít bậc làm cha, làm mẹ vì sự ích kỉ, hẹp hòi mà không giữ cho con cái được hưởng mái ấm gia đình trọn vẹn. Những hành vi đó thật đáng lên án.

		Bài học: - Ý thức rõ vai trò của gia đình, vì vậy phải ra sức giữ gìn, bảo vệ gia đình. Tuy nhiên cũng cần chú ý rằng, yêu gia đình là hoàn toàn đúng nhưng điều đó không có nghĩa là bao che cho những người thân làm việc sai trái với chuẩn mực và pháp luật.- Để bảo vệ gia đình hạnh phúc, cần có sự vun đắp của tất cả các thành viên trong gia đình. – Liên hệ: Là học sinh, giữ gìn gia đình hạnh phúc, phải chăm ngoan học giỏi, hiếu kính với ông bà cha mẹ, anh em phải yêu thương hòa thuận. Đây cũng là truyền thống mà ông cha ta luôn nhắc nhở con cháu “Một lòng...đạo con”, “Anh em... đỡ đần”	
VIẾT	2	a. Đảm bảo cấu trúc của một bài văn nghị luận: Có đầy đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài. - Mở bài: Giới thiệu vấn đề nghị luận và giới thiệu bài thơ. - Thân bài: Làm rõ được nhận định, triển khai được các luận điểm qua bài thơ. - Kết bài: Khẳng định được vấn đề nghị luận.	0,25
		b. Xác định đúng vấn đề nghị luận	0,25
		c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm, có sự kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng. Có thể triển khai theo hướng sau: 1. Giải thích - <i>Thơ</i>: thể loại văn học thể hiện tình cảm của người viết bằng ngôn từ hàm súc, giàu hình ảnh, nhịp điệu... - <i>Ý rộng, tình sâu</i>: ý nghĩa sâu sắc, tình cảm mãnh liệt. - <i>Lời hay, tiếng đẹp</i>: lời lẽ, ngôn từ độc đáo, đặc sắc. => Một bài thơ chứa đựng nội dung tư tưởng sâu sắc và tư tưởng ấy được thể hiện qua những nét nghệ thuật đặc sắc. Bài thơ “Áo cũ” (Lưu Quang Vũ) đã thể hiện rõ điều đó.	1,0
		2. Phân tích bài thơ để làm rõ nhận định a. Bài thơ thể hiện ý rộng, tình sâu qua việc gọi tả chiếc áo cũ để khắc họa hình ảnh người mẹ và thể hiện tình cảm sâu nặng của con với mẹ. <i>* Chiếc áo cũ gợi kí ức tuổi thơ của con bên mẹ và thể hiện tình yêu thương sâu nặng của con đối với mẹ (Phân tích 2 khổ thơ đầu).</i>	6,0 3,0

	- HS phân tích một số hình ảnh gợi kí ức tuổi thơ của con bên mẹ: <i>áo cũ, chỉ đứt sồn màu bạc hai vai, đường khâu mẹ vá...</i> -> con nhớ đến hình ảnh mẹ tần tảo, chăm chút, yêu thương con. - HS phân tích từ ngữ thể hiện tình yêu thương của con với mẹ: <i>thương áo cũ, thương kí ức, mắt cay cay, thương mẹ nhiều con càng yêu áo thêm...</i> -> con xúc động trước tình yêu thương, sự quan tâm chăm sóc của mẹ. * Từ hình ảnh chiếc áo cũ, người con thể hiện những suy ngẫm về mẹ và cuộc đời (Phân tích 2 khổ thơ cuối) - HS phân tích hình ảnh chiếc áo gắn bó với người con qua năm tháng: <i>áo ở với con..., vẫn quý vẫn thương, chẳng nỡ thay áo mới, mẹ cũng già hơn...</i> -> theo thời gian, con càng thấu hiểu hơn về mẹ và bày tỏ niềm xót xa khi mẹ già đi. - HS cảm nhận những suy ngẫm về mẹ và cuộc đời: <i>thương... manh áo cũ, thương lấy mẹ, thương những gì cùng ta sống...</i> -> yêu thương, trân trọng, biết ơn mẹ và trân trọng quá khứ nghĩa tình... => Bài thơ thể hiện những ý rộng, tình sâu qua tình cảm tha thiết, mãnh liệt của con với mẹ và những suy ngẫm sâu sắc về mẹ, về cuộc đời. b. Bài thơ thể hiện tình cảm sâu sắc của con với mẹ qua lời hay, tiếng đẹp. - Thể thơ: tự do -> thể hiện linh hoạt tình cảm, cảm xúc của nhân vật trữ tình. - Giọng điệu: khi tha thiết, khi sâu lắng... - Từ ngữ, hình ảnh: giản dị, gợi hình gợi cảm và giàu ý nghĩa. - Biện pháp tu từ: vận dụng tinh tế, linh hoạt các biện pháp tu từ (điệp ngữ, so sánh...) <i>Lưu ý:</i> HS lấy dẫn chứng một số từ ngữ, hình ảnh nổi bật để làm rõ nét đặc sắc nghệ thuật. => Bằng sự quan sát tinh tế, tài năng chọn lọc những lời hay tiếng đẹp, bài thơ để lại ấn tượng sâu sắc trong lòng độc giả. 3. Đánh giá - Khẳng định lại ý kiến. - Khái quát nét đặc sắc của bài thơ về nội dung và nghệ thuật. - Liên hệ, mở rộng...	3,0
	=> Bài thơ thể hiện những ý rộng, tình sâu qua tình cảm tha thiết, mãnh liệt của con với mẹ và những suy ngẫm sâu sắc về mẹ, về cuộc đời. b. Bài thơ thể hiện tình cảm sâu sắc của con với mẹ qua lời hay, tiếng đẹp. - Thể thơ: tự do -> thể hiện linh hoạt tình cảm, cảm xúc của nhân vật trữ tình. - Giọng điệu: khi tha thiết, khi sâu lắng... - Từ ngữ, hình ảnh: giản dị, gợi hình gợi cảm và giàu ý nghĩa. - Biện pháp tu từ: vận dụng tinh tế, linh hoạt các biện pháp tu từ (điệp ngữ, so sánh...) <i>Lưu ý:</i> HS lấy dẫn chứng một số từ ngữ, hình ảnh nổi bật để làm rõ nét đặc sắc nghệ thuật. => Bằng sự quan sát tinh tế, tài năng chọn lọc những lời hay tiếng đẹp, bài thơ để lại ấn tượng sâu sắc trong lòng độc giả. 3. Đánh giá - Khẳng định lại ý kiến. - Khái quát nét đặc sắc của bài thơ về nội dung và nghệ thuật. - Liên hệ, mở rộng...	3,5
	<i>Lưu ý:</i> HS lấy dẫn chứng một số từ ngữ, hình ảnh nổi bật để làm rõ nét đặc sắc nghệ thuật. => Bằng sự quan sát tinh tế, tài năng chọn lọc những lời hay tiếng đẹp, bài thơ để lại ấn tượng sâu sắc trong lòng độc giả. 3. Đánh giá - Khẳng định lại ý kiến. - Khái quát nét đặc sắc của bài thơ về nội dung và nghệ thuật. - Liên hệ, mở rộng...	0,5
	c. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.	0,25
	e. Sáng tạo: Có sự phân tích, cảm nhận bài thơ một	0,25

		cách sâu sắc, thể hiện được suy ngẫm riêng của bản thân.	
--	--	--	--

Lưu ý: Giám khảo vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm.